

Klachtnummer: 160306.01/hoger beroep

Beslissing van de Commissie van Beroep van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

In het beroep van :

xxx., gevestigd te xxx, hierna te noemen: de filmdistributeur

tegen de beslissing van de Klachtencommissie van 1 april 2016 over de klacht van:

xxx, wonende te xxx, hierna te noemen: klager (in eerste aanleg)

met betrekking tot de:

Audiovisuele productie: de film **Goosebumps**, hierna te noemen: de Film

1. De procedure in eerste aanleg

Klager heeft op 6 maart 2016 een klacht ingediend over de Film. Klager geeft aan dat zijn dochter de Film heeft gezien samen met een vriendin. Beide meisjes zijn 11 jaar oud. De klacht heeft betrekking op de gewelddadige en angstwekkende elementen in de film. De dochter vond de Film zo realistisch, dat het niet meer nep kon zijn. Na een uur zijn de meisjes weggegaan bij de Film. Specifiek verwijst de klager naar de scène met een auto, die door een brandende straat rijdt, waarbij iemand wordt geslagen door onzichtbare personen. Verder zitten er in de Film allemaal enge wezens, die zijn losgeslagen.

De Film gaat over een jongen Zach, die vriendschap sluit met zijn nieuwe buurmeisje Hannah. Zij heeft een mysterieuze vader, de schrijver R.L. Stine. De monsters uit zijn boeken zitten opgesloten in zijn boeken. Een monster komt tevoorschijn als het boek, dat over dat monster gaat, wordt geopend. Wanneer Zach per ongeluk de monsters vrijlaat, willen zij de stad waarin Zach woont en de inwoners ervan vernietigen. Zach probeert samen met zijn vriend Champ en de schrijver Stine en zijn dochter Hannah om de monsters te vangen en weer op te sluiten in de boeken waarin ze thuis horen. Het viertal belandt in allerlei situaties, maar uiteindelijk lukt het de monsters te overwinnen.

De filmdistributeur heeft de Film op 2 september 2015 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende Kijkwijzer classificatieformulier en is uitgekomen op de classificatie **9 jaar op basis van angst**. De filmdistributeur heeft daarbij aangegeven dat in de Film sprake is van zeer angstige mensen, met wie het niet direct goed afloopt (vragen 3.1.1 en 3.1.2), griezeleffecten (vraag 3.4.1), die niet hevig zijn (vraag 3.4.2), een alledaagse omgeving en onrealistische personages (vraag 3.12.1 en 3.12.2).

Het bureau van het NICAM heeft naar aanleiding van de klacht de film bekeken. Op 8 maart 2016 heeft het bureau klager medegedeeld dat het van mening is dat de filmdistributeur de vragenlijst juist heeft ingevuld. Daarbij is uitleg gegeven over Kijkwijzer en criteria in de angst categorie.

Klager heeft daarop verzocht de klacht voor te leggen aan de Klachtencommissie.

De Klachtencommissie heeft vervolgens de klacht behandeld en in haar beslissing van 1 april 2016 de klacht gegrond verklaard.

De Klachtencommissie is van oordeel dat in de Film sprake is van:

- zeer angstige mensen, met wie het direct goed afloopt (vragen 3.1.1 en 3.1.2),
- hevige griezeleffecten (vraag 3.4.1 en 3.4.2),
- een alledaagse omgeving en onrealistische personages (vragen 3.1.1 en 3.1.2),

Dit leidt tot de classificatie 12 jaar op basis van angst. De Klachtencommissie heeft de Filmdistributeur verplicht de classificatie van de Film aan te passen op **12 jaar op basis van angst**. Er is geen boete opgelegd, nu het bureau van het NICAM zich kon vinden in de classificatie 9 jaar angst en de filmdistributeur niet heeft geadviseerd in de bemiddelingsfase de classificatie aan te passen.

De Klachtencommissie heeft, anders dan de filmdistributeur, geoordeeld dat in de Film een zodanige opeenvolging van griezeleffecten voorkomt, die maakt dat de griezeleffecten als *hevig* dienen te worden aangemerkt. Voortdurend komen er nieuwe monsters te voorschijn, zijn er scènes waarin mensen doodsbang worden gemaakt, daardoor krijsen, gillen, wegrennen en zich proberen te verstoppen tegen dreigend kwaad dat op hen afkomt. Elke keer opnieuw is er de spanning of de situatie goed zal aflopen. Nu de hele film doordrenkt is van griezelige elementen en monsters, die voortdurend mensen aanvallen, is het moeilijk voor de kijker er afstand van te nemen.

Verder heeft de Klachtencommissie overwogen dat de beantwoording van vraag 3.1.2. (loopt het met de zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, direct goed af?) in dit geval doorslaggevend is en dat zij zich hierop uitvoerig heeft beraden. Wanneer die vraag met 'nee' wordt beantwoord, komt de classificatie voor de Film uit op 16 jaar op basis van angst (nu tevens sprake is van hevige griezeleffecten). Wordt de vraag met 'ja' beantwoord, dan komt de classificatie uit op 12 jaar op basis van angst. De Klachtencommissie is tot de conclusie gekomen dat, anders dan de filmdistributeur op het classificatieformulier heeft gedaan, vraag 3.1.2. met 'ja' kan worden beantwoord. De Klachtencommissie baseert dit oordeel op het feit dat de zeer angstige mensen in de Film keer op keer de hevig griezelige situaties, die hen angstig maken, overwinnen. Met andere woorden, na een hevig griezelige situatie, die de mensen zeer angstig heeft gemaakt, komen die mensen in een volgende griezelige situatie terecht en daarmee is de vorige hevige griezelige situatie voorbij en goed voor hen afgelopen. In zoverre loopt het steeds, dus in alle gevallen, direct goed met de zeer angstige mensen af

De classificatie van de Film dient naar het oordeel van de Klachtencommissie derhalve uit te komen op 12 jaar op basis van angst.

Afschrift van deze beslissing is aan partijen verzonden op 1 april 2016.

2. De procedure in hoger beroep

De filmdistributeur heeft op 14 april 2016 beroep ingediend tegen de beslissing van de Klachtencommissie van 1 april 2016. Het beroepschrift is doorgestuurd naar klager, die in de gelegenheid is gesteld daarop te reageren. Klager heeft niet meer inhoudelijk gereageerd op het beroepschrift van de filmdistributeur.

De Commissie van Beroep heeft het beroep behandeld tijdens haar zitting van 13 mei 2016.

De Commissie van Beroep heeft acht geslagen op de stukken die op de zaak betrekking hebben, waaronder het dossier van de Klachtencommissie.

3. De gronden voor het hoger beroep (het beroepschrift)

Tegen de uitspraak van de Klachtencommissie voert de filmdistributeur in zijn beroepschrift de volgende, zakelijk weergegeven, gronden aan.

De filmdistributeur vindt het bijzonder vreemd dat na zorgvuldige classificatie en afstemming met het bureau van het NICAM, de Klachtencommissie tot een andere conclusie komt.

De filmdistributeur heeft de Film heel zorgvuldig geclassificeerd. Hij heeft de Film drie keer bekeken en telefonisch contact opgenomen met het bureau van het NICAM. De filmdistributeur is van mening dat hij de vragenlijst correct heeft ingevuld. Het bureau van het NICAM heeft dit ook op 8 maart 2016 aan Klager medegedeeld.

De filmdistributeur is van mening dat de Klachtencommissie te streng heeft geoordeeld. Immers, de filmdistributeur heeft met meerdere mensen de Film een paar keer bekeken en het bureau van het NICAM ook, en zij allen zijn het erover eens dat er geen hevige griezeleffecten zijn.

Er komen griezeleffecten in de Film voor, maar deze zijn *niet* zo heftig dat de kijker er moeilijk afstand van kan nemen, zoals bij horrorfilms als *The Sixth Sense*, *Paranormal Activity* en *The Shining*. Bovendien zijn de scènes vaak komisch bedoeld en/of worden vaak gevolgd door komische scènes.

In de Film is sprake van zeer angstige mensen, van wie niet steeds direct te zien is of het goed met ze afloopt. Zoals in de scène waar Zack, Champ, Hannah en haar vader in de auto worden aangevallen door een reuzensprinkhaan en de scène waar dezelfde reuzensprinkhaan door het raam van de gymzaal breekt en een jongen grijpt.

De Film is gebaseerd op een serie kinderboeken, bedoeld voor kinderen van 9-10 jaar. De Film is ook voor die leeftijdsgroep gemaakt. Het gaat over een komische avonturen/familiefilm te vergelijken met andere films naar boeken van de schrijver R.L. Stine: *Monsterville*, *The Cabinet of Souls* en *Mostly Ghostly: Have you met my Ghoulfriend*. Deze films zijn ook op 9 jaar op basis van angst geclassificeerd en daarover zijn geen klachten binnengekomen.

Mocht de Commissie van Beroep net als de Klachtencommissie van oordeel zijn dat de Film op 12 jaar dient te worden geclassificeerd, dan dient naar de mening van de filmdistributeur de vragenlijst te worden aangepast.

4. De behandeling ter zitting

Namens de filmdistributeur waren de codeur en de directeur op de zitting aanwezig. Klager in eerste aanleg was niet aanwezig.

De voorzitter van de Commissie van Beroep vat samen waar het in deze beroepszaak om gaat. De vraag is of er sprake is van hevige griezeleffecten en of er zeer angstige mensen voorkomen met wie het niet direct goed afloopt. Er zijn verschillende momenten in de Film, waarbij deze vraag speelt, zoals de scène waar de sneeuwman uit het boek komt, de scènes met de buikspreekpop Slappy, de tuinkabouters, de poedel, de reuzensprinkhaan, de weerwolf en de grafgeesten. De voorzitter verzoekt de filmdistributeur op deze scènes in te gaan.

De filmdistributeur heeft ter zitting zijn standpunt toegelicht en gehandhaafd. De filmdistributeur is van mening dat in de Film en de genoemde scènes geen sprake is hevige griezeleffecten. De scènes in de film zijn van heel andere orde dan de als hevige griezeleffecten genoemde voorbeelden op de vragenlijst zoals *The Sixth Sense* en *The Shining*.

Desgevraagd legt de filmdistributeur uit dat in de scène met de verschrikkelijke sneeuwman die uit het boek komt, naar zijn mening sprake is van komische elementen. De sneeuwman probeert met zijn vinger de lamp aan te raken en verbrandt dan zijn vinger, hij probeert de jongen Champ te grijpen maar grijpt mis en valt naar beneden. Slappy is een vervelend mannetje maar hij is niet te vergelijken met een *Chucky* uit de gelijknamige film, die veel heftiger is. De scène met de tuinkabouters kan voor kinderen spannend zijn, maar het is geen hevig griezeleffect. De poedel kan worden aangemerkt als een griezeleffect maar niet als een hevig griezeleffect. De scène is komisch bedoeld. De scène waar de reuzensprinkhaan de auto met Zack, Champ, Hannah en Stine aanvalt, is weliswaar spannend maar ook hier is geen sprake van een hevig griezeleffect. In de scène met de weerwolf in de supermarkt is sprake van komische elementen. Zo wordt de weerwolf aangereden door het karretje van Lorraine. De grafgeesten vallen in het niet vergeleken met de zombies uit *The Walking Dead*. De zombies in *The Walking Dead* zien er veel naarder uit en ook de geluiden zijn daar veel spannender. Daarbij is volgens de filmdistributeur sprake van fantasiefiguren, die duidelijk nep zijn.

5. De beoordeling Commissie van Beroep

In de onderhavige beroepszaak gaat het om de vraag of de classificatie van de Film uitkomt op 9 jaar vanwege angst, zoals de filmdistributeur heeft gedaan of op 12 jaar vanwege angst, zoals de Klachtencommissie heeft geoordeeld.

Het verschil in classificatie vloeit voort uit een verschillende beantwoording van de volgende vragen op de door wetenschappers ontwikkelde Kijkwijzer vragenlijst, waarmee film distributeurs en omroepen hun producties classificeren:

- Vraag 3.1.2. : 'loopt het met de zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, direct goed af?'

en

- vraag 3.4.2 : 'Zijn de griezeleffecten hevig?'

De film distributeur heeft vraag 3.1.2 en vraag 3.4.2 met 'nee' beantwoord.

De Klachtencommissie heeft vraag 3.1.2 en 3.4.2 met 'ja' beantwoord.

De Commissie van Beroep overweegt daaromtrent in het kader van onderhavig beroep als volgt.

In vraag 3.1.1 van de vragenlijst en de toelichting daarop, is het volgende vermeld: 'Komen er beelden van zeer angstige mensen voor?'

Onder zeer angstig wordt verstaan: mensen die overduidelijk zichtbaar angstig zijn met fysieke kenmerken als zweten, trillen, gillen, huilen, paniek, sprakeloosheid, massahysterie, schreeuwen en in shock raken. Mensen kunnen zeer angstig zijn als gevolg van ongelukken, (natuur)rampen of oorlogen of als gevolg van geweldsacties van andere wezens (mensen, mensachtigen, fantasiewezens of dieren) of dreigingen daarvan.

In vraag 3.1.2 van de vragenlijst en de toelichting is het volgende vermeld: 'Loopt het met de zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, direct goed af?'

Dit betekent dat de angstwekkende situaties in alle gevallen in dezelfde of eerstvolgende scène worden opgelost.

Het antwoord op deze vraag is dus **nee** wanneer het pas aan het eind van de productie of in de volgende aflevering goed afloopt met de angstige mensen. Ook wanneer het niet duidelijk is hoe het afloopt met de angstige mensen is het antwoord op deze vraag **nee**.

Voorbeelden van producties met mensen die zeer angstig zijn maar waar het direct goed mee afloopt zijn: *Baywatch* en *LA Doctors*.

In vraag 3.4.1 van de vragenlijst en de toelichting is het volgende vermeld: 'Komen er griezeleffecten in de productie voor?'

Onder griezeleffecten verstaan we alle elementen waarmee angst en/of weerzin bij de kijker kunnen worden opgewekt. Griezeleffecten kunnen het gevolg zijn van acties van levende wezens (mensen, mensachtigen, fantasiewezens of dieren) of van bovennatuurlijke krachten. Griezeleffecten kunnen meer of minder hevig zijn. Bij deze vraag score je zowel hevige als minder hevige griezeleffecten.

Voorbeelden van minder hevige griezeleffecten zijn: *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*, de oplichtende ogen van bezeten personages in *Charmed*, de griezelige busscène in *De Griezelbus*.

In vraag 3.4.2 van de vragenlijst en de toelichting is het volgende vermeld: 'Zijn de griezeleffecten hevig?'

Hevige griezeleffecten zijn zo intens dat de kijker er moeilijk afstand van kan nemen. Bij hevige griezeleffecten gaat het vaak om situaties waarbij iets verschrikkelijks gebeurt of staat te gebeuren.

Voorbeelden van hevige griezeleffecten zijn: de onheilspellende sfeer in *The Sixth Sense*, de aanvallen van de vogels in *The Birds*, de man met de bijl in *The Shining*, het lijk bij *Jaws* dat verschijnt voor het gat in de boot, de douchescène in *Psycho*, *The Walking Dead*, *The Texas Chainsaw Massacre*.

De Commissie van Beroep is het met de Klachtencommissie eens dat vraag 3.1.1 (Komen er beelden van zeer angstige mensen voor?) met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord. De Commissie van Beroep is echter, anders dan de Klachtencommissie van oordeel dat vraag 3.1.2 (Loopt het met de zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, direct goed af?) met 'nee' moet worden beantwoord. De Commissie van Beroep doelt op de scène waar de jongen in de gymzaal, die eerst een grap maakt over de boogeyman maar daarna uit het raam kijkt en de grafgeesten en de sprinkhaan op het plein voor de school ziet en dan zeer angstig roept dat een reuzensprinkhaan hun auto's opeet. Vervolgens breekt de reuzensprinkhaan door het raam en grijpt de jongen. De jongen is daarna niet meer te zien tot in de laatste scène, waar alles inmiddels goed is afgelopen, en de jongen in de klas zit met een brace om zijn hoofd heen. Er kan derhalve niet worden gezegd dat het met alle zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, *direct* goed afloopt, zodat het antwoord op vraag 3.1.2 'nee' is.

De Commissie van Beroep is het met de Klachtencommissie eens dat vraag 3.4.1. (Komen er griezeleffecten in de productie voor ?) met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

De Commissie van Beroep is echter, anders dan de Klachtencommissie, van oordeel dat vraag 3.4.2 (Zijn de griezeleffecten hevig?) met 'nee' moet worden beantwoord. Voor haar oordeel is de Klachtencommissie ervan uitgegaan dat de opeenvolging van griezeleffecten maakt dat de griezeleffecten als hevig dienen te worden aangemerkt. De film is aldus de Klachtencommissie als het ware doordrenkt van griezelige elementen en monsters, die voortdurend mensen aanvallen en het is daarom moeilijk voor de kijker afstand te nemen. Deze wijze van beoordeling had er volgens het vragenformulier toe kunnen leiden dat er sprake was van een zogenaamde onheilspellende sfeer, maar tot dat oordeel komt de Klachtencommissie niet en daar is, gelet het voorbeeld dat in de toelichting op de vragenlijst wordt gegeven (*The Sixth Sense*) ook geen reden toe.

In de Film komen enkele griezeleffecten voor, zoals de scène waar de verschrikkelijke sneeuwman uit het boek verschijnt en de kinderen aanvalt en op de ijsbaan weer terug wordt gezogen in het boek, de scène met Slappy de gemeen lachende buikspreekpop, de scène waar de reuzensprinkhaan boven de auto met Zack, Champ Hannah en Stine verschijnt, de poedel die voor de deur opstijgt en met rode ogen en scherpe tanden naar Lorraine krijst en de grafgeesten op het kerkhof. Deze griezeleffecten zijn naar het oordeel van de Commissie van Beroep echter niet zo intens dat de kijker er moeilijk afstand van kan nemen. De griezeleffecten zijn minder heftig dan de voorbeelden op de vragenlijst, zoals de aanvallen van de vogels in *The Birds*, de man met de bijl in *The Shining*, het lijk bij *Jaws* dat verschijnt voor het gat in de boot, de douchescène in *Psycho*, *The Walking Dead*, *The Texas Chainsaw Massacre*. In de genoemde scènes met de griezeleffecten is duidelijk sprake van fantasiefiguren en van komische elementen. Zo is de sneeuwman duidelijk een fantasiefiguur en is het komisch als hij zijn vinger brandt als hij daarmee

probeert de lamp aan te raken. Ook in de scène waar de reuzensprinkhaan de auto met Zack Hannah en RL Stine aanvalt, is geen sprake van een heftige onheilspellende situatie. De sprinkhaan doemt boven het dakraam van de auto op, Zach, Champ, Hanna en Stine gillen en vluchten met succes naar de supermarkt. Daar verschijnt een volgend aanvallend fantasiefiguur, de weerwolf met schoenen en een broekje aan. In deze situaties is geen sprake van een situatie die maakt dat het voor de kijker moeilijk is er afstand van te nemen. Ook is geen sprake van een situatie waarbij iets verschrikkelijks gebeurt of staat te gebeuren. Naar oordeel van de Commissie van Beroep is derhalve geen sprake is van hevige griezeleffecten, zodat vraag 3.4.2 met 'nee' moet worden beantwoord.

De Commissie van Beroep is derhalve, anders dan de Klachtencommissie, van oordeel dat het niet met alle zeer angstige mensen steeds, dus in alle gevallen, direct goed afloopt en dat de griezeleffecten niet als hevig moeten worden aangemerkt. Dit leidt ertoe dat de classificatie van de Film uitkomt op 9 jaar op basis van angst. De filmdistributeur heeft de Film derhalve op 2 september 2015 juist geclassificeerd, zodat het beroep slaagt.

De Commissie van Beroep beslist derhalve als volgt:

6. De beslissing van de Commissie van Beroep

Gelet op het hiervoor overwogene beslist de Commissie van Beroep als volgt.

De Commissie van Beroep vernietigt de uitspraak van de Klachtencommissie van 1 april 2016 en brengt de classificatie van de Film terug op 9 jaar op basis van angst.

Hilversum, 6 juni 2016